

# Jaarverslag Stichting Natuurlijke Geboortezorg 2022-2023

## Samenvatting: hoofdpunten

### Verhuizing.

We hebben een prima locatie gevonden in Centrum de Linde in de Bilt. ([www.centrumdelinde.nl](http://www.centrumdelinde.nl)). We kunnen daar naar behoefte van een of twee ruimtes gebruik maken en we hebben een goede faciliteit om de spullen op te bergen.

### Opleidingen.

**Tien** NK1c-ers afgerond. Tien van de **twalf** NK1d-ers afgerond. Zeven van de **acht** NK2-ers afgerond. Bij elkaar waren er **dertig** cursisten.

Docentenopleiding. In dit cursusjaar heeft één persoon de opleiding tot docent Natuurlijke Kraamzorg afgerond. Het ligt in de verwachting dat in de herfst van 2023 nummer twee volgt.

### Nieuwe opleidingen.

In de periode september – december 2022 is de *Trainersopleiding* voorbereid. We waren van plan om in het voorjaar van 2023 de Trainersopleiding te starten. Daar waren toen te weinig gegadigden voor. Achteraf was dat maar goed ook, want er is veel energie gaan zitten in het optuigen van de nieuwe In-company scholingen Natuurlijke Babyverzorging. Nu zal de Trainersopleiding in het najaar 2023 starten.

*Certificaat Natuurlijk Babyverzorging*. De Incompany-scholingen *Warmtezorg*, *Prikkelreductie* en *Goede slaap* zijn samengevoegd tot een nieuwe cursus. Eerste gecertificeerd Kraambureau is ontstaan.

### Jaarthema.

*Afstemmen voor Hechting*. Er zijn zeven nieuwe video's opgenomen om dit onderwerp zorgvuldig voor het voetlicht te kunnen brengen. Het jaarthema is leidend in de bijeenkomsten van de intercollegiale uitwisseling en ook ons Symposium / Jaarconferentie in de Weleda stond in dit teken.

### Financiële situatie.

De financiële situatie van de Stichting is gezond, mede dankzij het feit dat een aantal mensen afzien van een passend honorarium. Er ging dit studiejaar ongeveer € 50.000 om.

### Kapers op de kust.

Het 'merk' Natuurlijke Kraamzorg is niet beschermd. Mensen werken onder deze vlag, zonder dat met de moederorganisatie af te stemmen. Enerzijds is het natuurlijk verheugend dat de verworvenheden van de Natuurlijke Kraamzorg breed verspreid worden, anderzijds is het gevaar van verwateren niet denkbeeldig. Wij zijn van mening dat contact met de antroposofische bron van de Natuurlijke Kraamzorg nodig is om de kwaliteit te kunnen garanderen.

### Website.

Door een hapering van de website in het najaar van 2022 is de modernisering ervan actueel geworden. Een kleine werkgroep is ermee aan de gang gegaan. Besloten is tot het splitsen van de huidige website in tweeën. Eén voor de ouders en één voor de professionals.

## Achtergrond, visie, missie, geschiedenis

### Achtergrond

Nederland heeft een unieke positie in de wereld wat betreft de kraamzorg. Niet alleen heeft iedere zwangere vrouw recht op gratis verloskundige begeleiding, maar ook op acht dagen kraamzorg vanaf de dag van de bevalling. Daardoor is er de mogelijkheid om zowel de pasgeborene, als de pasgeborene vader en moeder op weg te helpen in de nieuwe fase van hun leven. We weten al heel lang dat deze eerste fase van het grootste belang is voor het aanleren van goede gewoontes. We weten dat in deze fase de basis gelegd wordt voor een gezonde hechtingsontwikkeling waarin kind en ouders vertrouwen krijgen in zichzelf en in de mogelijkheid om op elkaar afgestemd te zijn. In de eerste 1000 dagen, waarbij de zwangerschapsperiode is inbegrepen, wordt de basis gelegd voor de latere lichamelijke en psychische gezondheid.

Dat juist deze belangrijke verworvenheid in de gezondheidszorg in Nederland het afgelopen jaar op de tocht is komen te staan (door het tekort aan Kraamverzorgenden wordt gesnoeid in het aantal dagen gratis kraamzorg en in het aantal uren per dag) staat in groot contrast met de resultaten van het onderzoek dat in 2021 door de Hogeschool Leiden is verricht onder gebruikers en verleners van Natuurlijke Kraamzorg.

### Visie en Missie

#### Visie

De Stichting biedt het kader waarin de Natuurlijke Kraamzorg en andere vormen van zorg voor de eerste levensjaren onderdak kunnen vinden, die zich laten inspireren door de antroposofische visie op de ontwikkeling van mens en wereld.

Het antroposofische mensbeeld biedt aanknopingspunten om de zorg voor het ongeboren kind, de pasgeborene en het opgroeiende kind aan te sluiten op de ontwikkelingswetmatigheden in de verschillende periodes van opgroeien. In die zin is het begrip *Natuurlijk* bedoeld.

#### Missie

De Stichting Natuurlijke Geboortezorg wil Natuurlijke Kraamzorg beschikbaar maken voor alle (toekomstige) ouders, die kiezen voor de werkwijze en uitgangspunten van de Natuurlijke Kraamzorg.

Het is de wens en het streven van de Stichting Natuurlijke Geboortezorg om een continuüm te creëren vanaf de pre-conceptionele advisering naar de verloskundige begeleiding, de kraamzorg en de zorg voor het jonge kind, alles vanuit de bovengenoemde visie.

De Stichting Natuurlijke Geboortezorg is de beheerstichting van de opleiding en treedt op als werkruimte om de opleiding mogelijk te maken en opleidingsmateriaal te ontwikkelen en te beheren.

Een verder toekomstperspectief is het samenbrengen van de gehele ketenzorg voor het jonge kind onder een Stichting Natuurlijke Ouder- en Kindzorg. Daaraan wil de Stichting Natuurlijke Geboortezorg een actieve bijdrage leveren.

#### Organisatieschema

In het organisatieschema hebben we tot uitdrukking gebracht waar we met ons werk denken te staan. Zowel in de maatschappij, als in onze inspiratie.

Route	Organisatievormen	Taken
INSPIRATIE	<i>Stichting</i>	Bron
KENNIS	<i>Opleiding Natuurlijke Kraamzorg</i>	Natuurlijke Kraamzorg 1-4 Natuurlijke Babyverzorging Trainingen\scholingen Protocollen
WERKVELD	<i>Beroepsvereniging</i>	Kwaliteit
WERK	<i>Natuurlijk Kraamverzorgenden</i>	Cliënten Kennis en vaardigheden

#### TOELICHTING OP HET SCHEMA

Links staat de route. Die gaat 'van boven naar beneden'. Het begint met een idee, een ideaal, dat uitmondt in inspiratie voor kennis en inzicht. Die moeten praktisch worden in de organisatie van het werkveld. Tenslotte moet het als handwerk op de aarde komen.

In het midden staan de organisatievormen die daar bij horen. De Stichting Natuurlijke Geboortezorg voelt zich verantwoordelijk en aanspreekbaar op de spirituele bron. De opleiding Natuurlijk Kraamzorg beheert de kennis. De Nederlandse Beroepsvereniging voor Natuurlijk Kraamzorg is de dragende organisatie van het werkveld. De Natuurlijk Kraamverzorgenden organiseren zelf hun werk in de dagelijkse praktijk.

In de rechter kolom staan de taken die de vier verschillende niveaus te vervullen hebben.

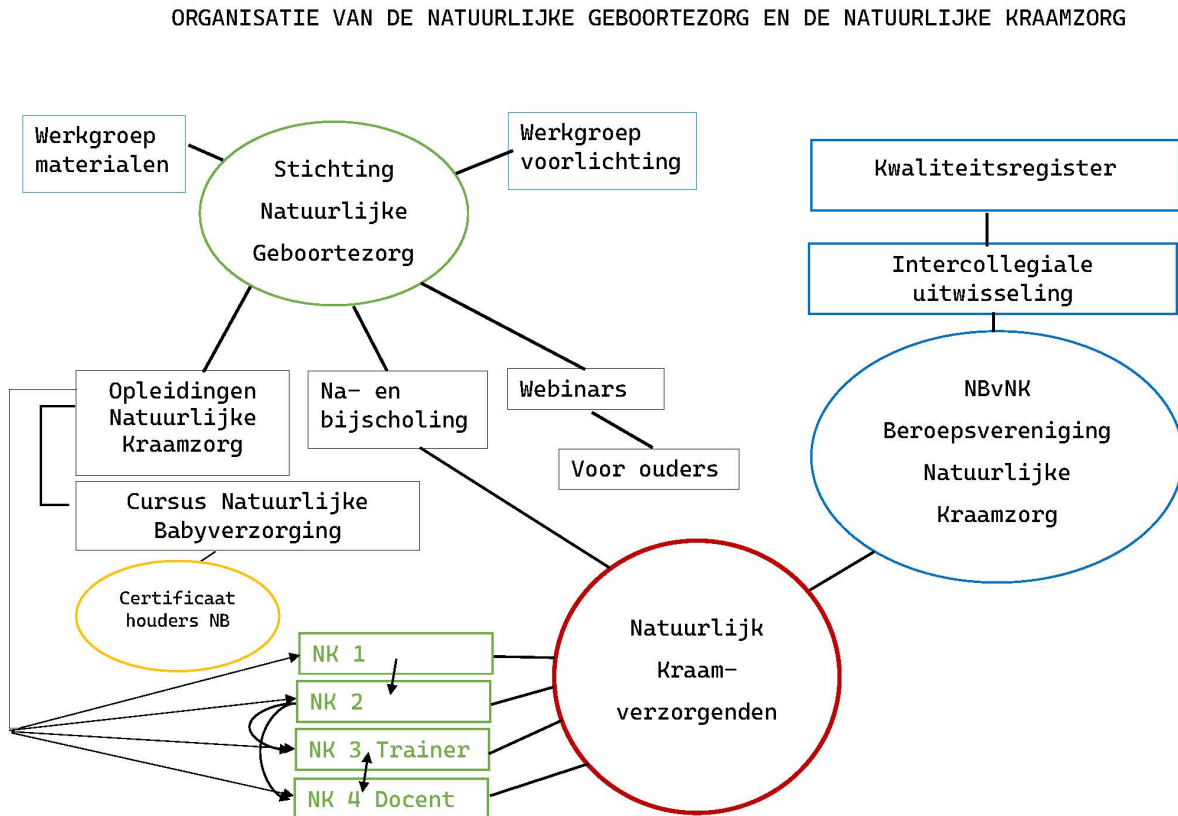
## Organisatie

*Stichting Natuurlijke Geboortezorg (StNG).*

De Stichting wil een koepel vormen, waaronder activiteiten kunnen plaatsvinden, die de bovenstaande missie en visie ondersteunen. Waar mogelijk voorziet de Stichting in de infrastructuur en de kennis/ervaring, waarmee de verschillende initiatieven gevoed worden. De Stichting doet dat in nauwe samenhang en samenwerking met de Beroepsvereniging. De verbindende schakel vormt M. Bom, die in de afgelopen 11 jaar als oprichter, directeur en hoofddocent het gezicht van de opleiding was en is.

## Organogram

In het organogram is organisatie van de Natuurlijke Kraamzorg en de Natuurlijke Geboortezorg weergegeven, zoals die in de loop van de jaren is ontstaan.



17 oktober 2023

## TOELICHTING BIJ DE AFBEELDING

Het ideaal van een integrale geboortezorg, geïnspireerd vanuit de antroposofie heeft in de jaren 2010-2011 geleid tot meerdere bijeenkomsten van een voorbereidingsgroep. In 2012 kon de opleiding starten. Snel werd duidelijk dat er een passende organisatorische vorm moest komen, omdat het niet de eenmanszaak Maria Bom kon blijven. Er kwam in 2016 een Stichting, die de uitvoering van de opleiding NK1 en NK2 aan Maria Bom en het docententeam om haar heen uitbesteedde.

De opgeleide Natuurlijk Kraamverzorgenden organiseerden zich in 2017 in een Beroepsvereniging. Daarmee was een nieuw beroep uitgevonden, dat van Natuurlijk Kraamverzorgenden. Die gingen de intussen ontwikkelde Protocollen beheren en formuleerden hun kwaliteitseisen in een Kwaliteitsregister. Mede daardoor ontstond er de behoefte aan intercollegiale uitwisseling, als mogelijkheid om elkaar up-to-date te houden.

In 2021 is besloten om een opleiding tot Docent Natuurlijk Kraamzorg in te richten. In 2022 zijn de voorbereidingen gestart voor een opleiding tot Trainer Natuurlijke Kraamzorg. Dat gaat bijdragen aan de toekomstbestendigheid van de Natuurlijk Kraamzorg.

Alle betrokkenen krijgen de gelegenheid om zich te voeden aan de bron van het initiatief, het ideaal van de antroposofische georiënteerde Natuurlijke Geboortezorg. Jaarlijks is een 'Bronbijeenkomst' waarin dat verzorgd wordt.

# Wat is er zoal gebeurd in het opleidingsjaar 2022-2023?

## Opleidingen Natuurlijke Kraamzorg

De opleiding tot Natuurlijk Kraamverzorgende bestaat uit een eerste jaar (**NK1**) met 10 lesdagen waarin de basisvaardigheden en de basiskennis aan bod komt. Dit jaar wordt afgesloten met een certificaat. Dat geeft de mogelijkheid om in te schrijven in het kwaliteitsregister.

Er is een verdiepingsjaar (**NK2**) met 7 lesdagen, waarin verdieping en groei wordt aangeboden wat betreft de kennis en haar achtergronden. Grotere verbanden worden voor de cursist zichtbaar. Ook dit jaar wordt afgesloten door een certificaat. Dat geeft onder andere toegang tot de werkgroep voorlichting en tot de vervolgoopleidingen Trainer en Docent Natuurlijke Kraamzorg.

### 1. NK1

In Centrum de Linde, ons nieuwe opleidingscentrum in De Bilt, hebben in het najaar 2022 de **10 kraamverzorgenden** van NK1c hun opleiding afgerond.

Er zijn in september 2022 **12 kraamverzorgenden** aan het eerste jaar (NK1d) begonnen. In juni 2023 hebben er **10** hun opleiding met goed gevolg afgerond. Voor sommige cursisten was de studiebelasting zwaar, soms te zwaar. Misschien hadden we ook te maken met de gevolgen van de coronapandemie. In die tijd zijn immers veel trainingen online gegeven, waardoor deelnemers niet hoefden te reizen. De meerwaarde van fysiek onderwijs op locatie is echter dermate evident, dat we vooralsnog het digitale onderwijs een beperkte plek toekennen. Dit is een vorm van hybride onderwijs. Wij zien de NK1 opleiding als een ontwikkelingsweg. Achter een scherm is die veel moeilijker te gaan dan in een groep medecursisten en met feitelijke ontmoetingen. Er waren onder andere medewerkers van Het Kraamnest (Huissen) en Kraamcentrum DAT (Hoeksche Waard).

De plek van Ida van Straaten is in december 2022 overgenomen door Anne Geels, verpleegkundige. Zij ondersteunt Maria met raad en daad tijdens de opleidingsdagen in Bilthoven.

### 2. NK2

**Acht kraamverzorgenden** hebben in dit cursusjaar van januari – juli 2023 de vervolgoopleiding gevolgd en **7** met certificaat afgerond. Bij deze mensen is de verbinding met de Natuurlijke Kraamzorg niet meer een vraag. In deze ronde was het biografiewerk met Monique Schuurmans een nieuw element. Ook kon de euritmie terugkomen met Chantal Heijdeman.

### 3. NK3 Trainersopleiding

Een werkgroep met M. Bom, S. Barkmeijer, E. Schoorel en R. van der Velden is in 2022 opgericht om de Trainersopleiding vorm te geven en een werkplan te schrijven.

Het einddoel is:

- zelfstandig de cursus Natuurlijke Babyverzorging te kunnen organiseren en verzorgen. Daar hoort bij:
- met onverwachte situatie kunnen opgaan
- de menskundige achtergrond van de scholingen voldoende kennen om niet met 'de mond vol tanden' te komen staan.

Het was de bedoeling om in januari 2023 te starten. Door allerlei ontwikkelingen zal de opleiding nu in het najaar van 2023 met acht deelnemers van start gaan.

### 4. NK4 Docentenopleiding

In de afgelopen jaren is zowel duidelijk geworden, dat de opleiding Natuurlijke Kraamzorg in een behoefte voorziet als ook dat het belangrijk is om aan de continuïteit en opvolging te denken. Daartoe is er in 2021 een opleidingswerkgroep opgericht, bestaand uit M. Bom, E. Schoorel en R. van der Velden, die een werkplan heeft gemaakt om docenten op te leiden, die delen van de opleiding Natuurlijke Kraamzorg van M. Bom over kunnen nemen.

In 2023 heeft Kapinga Mwamba de docentenopleiding afgerond. Liesbeth de Bruijn staat voor de afronding.

## Nascholingen voor de Beroepsvereniging Natuurlijke Kraamverzorgenden

De Stichting voorziet in twee vormen van nascholing: **trainingen** voor gecertificeerde Natuurlijk Kraamverzorgenden om hun kennis en vaardigheden op peil te kunnen houden, en algemene **scholingen** voor hun groei en ontwikkeling in het algemeen.

De leden van het Kwaliteitsregister zijn verplicht jaarlijks een algemene scholing en een training basisvaardigheden te volgen.

### *Training Basisvaardigheden*

Er is de Natuurlijke Kraamzorg veel aan gelegen dat de geprotocolleerde handelingen van de Natuurlijke Kraamzorg mee-ontwikkelen met de groeiende inzichten en in het land op de juiste wijze worden uitgevoerd. Het gaat daarbij om 21 geprotocolleerde handelingen aangaande Warmtezorg, Prikkelreductie, Verschonen zonder huilen en om de Uitwendige toepassingen voor moeder en kind, die daarbij horen. Deze protocollen worden in een driejaarlijkse cyclus besproken, aangepast en getraind. Aanpassingen worden vastgesteld in de jaarlijkse ledenvergadering waarna het protocollenboek wordt aangepast. Dit is een samenwerking van de Beroepsvereniging en de Stichting. De trainingen, waarvan het bijwonen nodig is voor registratie in het Kwaliteitsregister, werden aanvankelijk centraal in het land gegeven in grote groepen. Door het verlies van de lesruimte in Helicon werden de groepen kleiner. Op verzoek van leden is de overstap gemaakt naar de regio's waarmee ook het onderlinge contact van de Natuurlijke Kraamverzorgenden uit de regio versterkt wordt.

Sedert 2022 wordt de training basisvaardigheden in verband met de reisbelasting van de deelnemers niet meer in Zeist, maar in de regio's gegeven. Deze trainingen worden door M. Bom gegeven.

Dit jaar ging het in de trainingen over Ritme, mede naar aanleiding van het nieuwe protocol *Voedingsritme opbouwen*.

Deze trainingen leveren een belangrijke input en feedback voor de protocollen en de opleiding vanuit de praktijk.

#### 5. Trainingen basisvaardigheden.

Deze trainingen zijn **negen keer** gegeven, namelijk in Eindhoven, Heerhugowaard, Zuid-Holland Zuid, Amsterdam/Bussum, Limburg, Nijmegen, Utrecht, Landelijk Midden en Landelijk Noord. In het totaal woonden **59 deelnemers** een van deze negen bijeenkomsten bij.

#### 6. Ontwikkelen van het keurmerk Natuurlijke Babyverzorging

Er is in dit cursusjaar een nieuw product ontwikkeld: de cursus Natuurlijke Babyverzorging. Het is de samenvoeging van de tot nog toe los gegeven scholingen warmtezorg, prikkelreductie en ritme/goede slaap en wordt voornamelijk in-company aangeboden. De

training is ontwikkeld op vraag van kraambureaus: kan je niet een kortere variant aanbieden, als we niet het geld of de mogelijkheid hebben om onze Kraamverzorgenden de hele opleiding te laten doen? De Kraambureaus waarvan het merendeel van de kraamverzorgenden de drie scholingen met goed gevolg hebben afgelegd mogen op hun website het daarvoor nieuw ontworpen logo voeren. Hiermee toont een Kraambureau zijn affiniteit met de Natuurlijke Babyverzorging.



Voor het cursusjaar 2023-2024 hebben een aantal Kraambureaus ingetekend. Zij gaan op voor het keurmerk.

#### 7. Cursus Natuurlijke Babyverzorging als Incompany scholing

In dit cursusjaar 2022-2023 heeft Maria Bom aan Kraambureau Cicogne scholing 1 & 2 gegeven, aan het Kraamcollectief in Noord Limburg de hele cursus 1, 2 & 3 als In-company cursus. Het betreft teamscholing in 1. Warmtezorg, 2. Prikkelreductie en 3. Zorg voor ritme en slaap.

Opnieuw hebben ruim **59 kraamverzorgenden** op deze manier kennis gemaakt met de Natuurlijke Kraamzorg.

### Jaarthema *Afstemmen voor Hechting*

Het werken met een jaarthema blijkt een verbindende factor te zijn voor de toch veelal individueel werkende Natuurlijk Kraamverzorgende in het land. Het jaarthema is leidend in de bijeenkomsten van de intercollegiale uitwisseling van de Beroepsvereniging en, op de nascholingsdagen en de jaarconferentie.

Dit jaar was het jaarthema *afstemmen voor hechting*. Eerdere jaarthema's waren: *Warmte en warmtezorg*, *Ritme* en *Slapen-waken*. Het nieuwe jaarthema sluit daar organisch op aan. Het thema hechtingsontwikkeling is actueel, aangezien onder andere de belangstelling voor 'de eerste 1000 dagen' en het boek van Pauline Kuipers *Eerste hulp bij hechting*. De antroposofische menskunde biedt concrete aanknopingspunten voor ouders en professionals om de hechting tussen ouders en kind goed in beeld te krijgen en deze op de goede manier te ondersteunen. We vermoeden dat we aan een jaar niet genoeg hebben om het thema voldoende uit te diepen.

#### 8. Bronbijeenkomst

Op 20 december 2022 is in de kleine zaal Helicon de jaarlijkse bronbijeenkomst gehouden voor **19 deelnemers**, allen bestuursleden, docenten en actief betrokken leden van de Stichting en de Beroepsvereniging. Edmond Schoorel sprak in het kader van het jaarthema over de dubbele natuur van het Ik.

#### 9. Symposium

Op 13 juni 2023 is de jaarconferentie gehouden. **63 deelnemers** werden door de Weleda in Zoetermeer gastvrij onthaald. Het thema was overeenkomstig het jaarthema: *hechting voor afstemming*. Ook deze keer stond de jaarlijkse conferentie open voor geïnteresseerden van buiten. Het resulteerde erin dat ook een aantal artsen, verpleegkundigen en doula's onder de deelnemers waren. De bijeenkomst is door de deelnemers zeer positief beoordeeld in de evaluatie.

### Intercollegiale uitwisseling

Op verschillende plaatsen in Nederland zijn bijeenkomsten gehouden in het kader van de intercollegiale uitwisseling. De programmering met bijbehorend studiemateriaal zijn voorbereid en vormgegeven in nauwe samenwerking met de Beroepsvereniging van Natuurlijk Kraamverzorgenden NBvNK. De organisatie ligt bij het bestuur van de beroepsvereniging. Dit jaar ging aan de bijeenkomsten vooraf, dat er video's ter beschikking werden gesteld als inspiratie voor de bijeenkomst. Op verzoek van de leden heeft het bestuur van de NBvNK een programma voorgesteld per bijeenkomst, aan de hand waarvan de deelnemers de taken

verdelen en de IU avonden konden leiden. Elke groep kent een aanspreekpersoon die coördinatie van de bijeenkomsten op zich neemt en namens de groep aanspreekpersoon is voor het bestuur.

#### 10. Intercollegiale uitwisseling.

Per jaar worden per locatie vijf bijeenkomsten georganiseerd. Vier maal deelname is voorwaarde voor registratie in het kwaliteitsregister.

<b>Intercollegiale Uitwisseling totaal 43 x</b>	<b>219</b>
Eindhoven 5 x	17
Zuid Holland Zuid 4 x	26
Nijmegen 4 x	23
Bussum 4 x	16
Utrecht 3 x	11
Amsterdam 5 x	17
Limburg 5 x	35
Heer Hugowaard 5 x	32
Landelijk Midden/Zuid 3 x	10
Landelijk 5 x	32

*TOELICHTING. In deze tabel staan de locaties vermeld, vervolgens het aantal bijeenkomsten in dit cursusjaar en het totaal aantal deelnemers.*

## Ontwikkeling lesmateriaal

Ons jaarthema: *afstemmen voor hechting* is een actueel onderwerp en voor het beroep kraamverzorgende van heel groot belang. Er komt veel bij kijken. Om het onderwerp recht te doen in de opleiding hebben we besloten een zevental video's op te nemen over dit onderwerp. Daarin komen zowel de psychische aspecten aan de orde, die vooral betrekking hebben op de volwassenen (moeder), als ook het werkkterrein waarbinnen moeder en kind op elkaar kunnen afstemmen. Dat is het gebied van het alledaagse verzorgen, in de gaten houden, voeden en beschermen. Deze video's bleken geschikt te zijn voor zowel de opleiding, als de nascholingen, als de intercollegiale uitwisseling.

Naast de bovenstaande video's zijn nog drie video's opgenomen met als onderwerp: buik-bekkenzorg (met medewerking van kinderfysiotherapeute Nicole Weerts , bijvoeding voor zuigelingen met medewerking van lactatiekundige Liesbeth de Bruijn, en wat is Natuurlijke Kraamzorg? Met medewerking van verloskundigen Kapinga Mwamba en Liesbeth de Bruijn en kraamverzorgende Marije Hoveling van kraamcentrum DAT. De laatste video is vooral bedoeld om aan de vraag van verloskundigen te voldoen die graag meer over de Natuurlijke Kraamzorg willen weten. Tenslotte is een korte versie van de video over De Goede Slaap opgenomen, ten behoeve van de In-company scholingen.

Zowel de leergang NK1 als de leergang NK2 zijn aan voortdurende aanpassing en verbetering onderhevig. Dat resulteert in soms kleine, soms meer betekenisvolle aanpassingen aan het lesboek, dat de cursisten krijgen. Er worden meer en meer items opgenomen, waarmee de cursisten hun eigen kennis kunnen evalueren. Daarmee gaat parallel, dat de protocollen en richtlijnen van de Natuurlijke Kraamzorg regelmatig geactualiseerd worden. Uiteraard gebeurt dat vooral vanuit de beroepsvereniging NBvNK, maar in samenspraak met het bestuur van de Stichting Natuurlijke Geboortezorg.

## Externe activiteiten

De Natuurlijke Kraamzorg heeft op 3 april een open avond georganiseerd voor de medewerkers van kraambureau De Kraamwolk.



Op 1 juni 2023 heeft Saskia Barkmeijer vanuit de Natuurlijke Kraamzorg een scholing Verbindende Communicatie gegeven voor het team Kraamverzorgenden op De Kraamwolk in Veenendaal. Dit was een opmaat voor de in-service opleiding die in het cursusjaar 2023-2024 in Veenendaal zal worden gegeven.

Op het Waldorf Festival op 10 en 11 juni 2023 in Driebergen was de Natuurlijke Kraamzorg goed vertegenwoordigd. Maria Bom hield een interactieve lezing over de zachte landing van een kind op aarde. Edmond Schoorel hield op beide dagen een lezing over Opvoeden en Gezondheid. Op beide dagen stonden we met een 'stand' om informatie te kunnen geven. Ideke van Hoof, Sabine den Hollander en Esther Everts hebben de goed bezochte stand verzorgd.

## Wie deden het werk?

- Docenten en gastsprekers

Het bestaande team bestaat uit

Maria Bom, directeur en oprichter van de Natuurlijke Kraamzorg, docent

Edith Minnaar, verpleegkundige en mede-oprichter van de Natuurlijke Kraamzorg

Saskia Barkmeijer, pedagoog

Ellemiek Peek, natuurvoedingskundige

Loes Klinge, antroposofisch arts

Rineke Boerwinkel, antroposofisch arts

Edmond Schoorel, antroposofisch arts.

Kapinga Mwamba, verloskundige, docent

Nieuwe gastdocenten

Monique Schuurmans, kunstzinnig therapeut/biografisch consulent

Chantal Heijdemans, euritmiste

Onderwijsondersteuning

Ida van Straten, verpleegkundige tot december 2022

Anne Geels, verpleegkundige vanaf december 2022

- Besturen

Twee maal bijeen geweest, waarvan één maal samen met het bestuur van de NBvNK.

22 november 2022. Onderwerpen: Certificaat Natuurlijke Babyverzorging, Trainersopleiding en website

5 april 2023: Symposium, Intercollegiale Uitwisseling, toekomst van de Natuurlijke Kraamzorg.

- Werkgroepen

Werkgroep Voorlichting

Zowel in Limburg als in Apeldoorn zijn regelmatig voorlichtingsbijeenkomsten voor ouders gehouden. De

Stichting heeft een terugkomdag voor de voorlichters georganiseerd. Op die dag waren **10 mensen**

aanwezig plus de trainer: Saskia Barkmeijer. Maria Bom heeft een aantal webinars verzorgd, speciaal gericht

op ouders. De voorlichtingsbijeenkomsten zijn voor de ouders gratis toegankelijk, voor de workshops en

webinars moeten de ouders zich aanmelden en betalen.

Werkgroep Materialen

De werkgroep heeft een advies uitgebracht over de werkkleding in de Natuurlijke Kraamzorg. Gangbaar is

een uniform met korte mouwen, met als argument de hygiëne. Het gevolg is dat de Kraamverzorgenden

met koude handen moeder en baby moeten verzorgen, zeker in de door de energiecrisis, koele huizen.

Onzes inziens is dat een onmogelijke situatie. Kraamverzorgenden horen altijd warme handen te hebben.

De werkgroep ontwikkelt een keurmerk voor materialen, die onzes inziens geschikt zijn voor moeder en

kind in de kraamtijd.

Tevens is een wol-zijden polswarmer ontwikkeld, die tijdens het werk in de kraamzorg kan worden gedragen.

De werkgroep heeft ook bepaald wat er in het kraampakket zou moeten zitten, zodat moeder en kind volgens de uitgangspunten van de Natuurlijke Kraamzorg kunnen worden verzorgd. We zoeken nog een uitvoerende partij en we hopen dat, tegelijk met de start van de nieuwe website, dit kraampakket kan worden aangeboden.

- **Afstembureau.**

Maria had op haar eenzame positie en haar veelheid van 'petten' behoefte aan mensen om mee te overleggen en feedback te krijgen op de dagelijkse ontwikkelingen. Daartoe kwamen Regien van der Velden en Edmond Schoorel geregeld met Maria Bom bij elkaar om alles wat er loopt te bespreken en de dingen op elkaar afgestemd te houden. Bestuurder Maud van de Knaap bood extra ondersteuning bij praktische leerlingzaken en de module-ontwikkeling van de Natuurlijke Babyverzorging.

## Samenwerking en inbedding

**IAOKZ.** Op 1 oktober 2022 is samen met de artsen en verpleegkundigen van de antroposofische consultatiebureaus een studiedag gehouden. Ook hier was het thema afstemmen en hechting. We hebben aandacht besteed aan het leren waarnemen van de gezondheid en het welbevinden van baby's en jonge kinderen. We oefenden in het toegang krijgen tot de wereld van de levenskrachten door met landschapsbeelden te werken. Ieder landschap heeft immers z'n eigen stemming. Het is het voornemen om ook in het volgende cursusjaar zo'n gezamenlijke dag te organiseren.

**Plegan.** De Stichting Plegan beheert het Florence Nightingalefonds. Dit fonds is bestemd voor cursusgelden in antroposofische zorgopleidingen. Een van onze cursisten kregen een financiële ondersteuning uit dit fonds.

Op 16 mei 2023 vond in Driebergen een overleg plaats met het bestuur van de Stichting Plegan. Het thema was: kunnen we de wervingsactiviteiten voor donaties op elkaar afstemmen?

**KCKZ.** Sinds de start van de Natuurlijke Kraamzorg, die ongeveer samenviel met de oprichting van de KCKZ, zijn grote delen van de opleiding en van de losse scholingen door de KCKZ geaccrediteerd. Voor de cursisten is dat van groot belang, aangezien de accreditatiepunten gelden als reguliere bijscholing. In het afgelopen cursusjaar heeft de coördinator van de accreditatie-commissie van het KCKZ in de persoon, mevr. Betty de Vries de opleiding gevisiteerd. Dat leverde een positieve beoordeling op. Tezelfdertijd deelde de KCKZ mee, dat ze in het vervolg geen (delen van) opleidingen meer zullen accrediteren, maar uitsluitend losse bijeenkomsten.

## Voorwaarden: financiën, huisvesting, organisatie, administratie, website

### Financiën

De inkomsten van de Stichting bestaan grotendeels uit de cursusgelden. Voor een scholingsdag betaalt een cursist gemiddeld € 69, voor een opleidingsdag ongeveer € 125. De overige inkomsten komen uit de in-company trainingen.

De uitgaven gaan naar de huur van de ruimte, de honoraria van de (gast)docenten en materialen.

De Stichting houdt een klein eigen vermogen aan om voorbereid te zijn op eventualiteiten, zoals schommelingen in het aantal cursisten.

#### Overzicht naar aanleiding van het financieel jaarverslag

	Begroting	Inkomsten	Uitgaven	Resultaat	In kas op 310823
2022 - 2023	40.000	50.764	50.254*	510	7.500 **

*Alle bedragen zijn in Euro's.*

\* inclusief het bedrag van € 2.750, dat Maria nog ten laste zal brengen van 2022-2023

\*\* Reservering ten behoeve van de website. En reservering ten behoeve van het opnemen van lesvideo's.

Niet alle inkomsten worden gebruikt. Dat heeft te maken met de hieronder genoemde punten.

- Gastsprekers die afzien van lesvergoeding
- Werkzaamheden van de directeur die op vrijwillige basis zijn uitgevoerd.
- Bestuursleden die afzien van onkosten- en reiskostenvergoeding.
- Katrijn Westland, die de films heeft opgenomen en gemonteerd, heeft een vergoeding gekregen. De deelnemers aan de video-opnames hebben afgezien van een financiële vergoeding. M. Bom heeft geen vergoeding ontvangen voor de voorbereiding en planning van de opnames. Daardoor is dit schenkingsbedrag niet opgemaakt. Het kan en zal gebruikt worden voor nog op te nemen video's.

Om meer inzicht te krijgen in de inkomsten en uitgaven hebben we onderstaande tabellen opgemaakt, uitgaande van de cijfers van het financieel jaarverslag 2022-2023.

De inkomsten en uitgaven zijn per soort aanbod gerangschikt.

Inkomsten per soort aanbod	
NK1	22.555
NK2	7.458
NK4	1.500
Training basisvaardigheden	4.209
Losse scholingen	6.664
Intercollegiale uitwisseling	999
Cursus Natuurlijke Babyverzorging	5.133
Webinar	728
Boekjes	585
Diversen	933
	<b>50.764</b>

<b>Operationele kosten</b>	
NK1	11.838
NK2	5.365
NK4	77
a. Training basisvaardigheden	2.637
b. Losse scholingen/conferentie	2.625
c. Intercollegiale Uitwisseling	0
d. Cursus Natuurlijke Babyverzorging	3.874
Diversen: webinar, boekjes, nascholing	490
	<b>26.906</b>

<b>Organisatiekosten</b>	
Contributie/Abonnementen/Vakliteratuur	158
Bedrijfsverzekeringen	820
Kantoor/secretariaat/administratie	4.435
Automatisering/Website/IT	3.116
Vergoedingen bestuur, vrijwilligers, management	3.071
Lesplanontwikkeling	4.129
Reis- en verblijfskosten	716
Promotie- en representatiekosten	3.063
Bankkosten/afschrijving	1.090
	<b>20.598</b>

TOELICHTING.

Voor de overzichtelijkheid hebben we de organisatiekosten in rubrieken samengevoegd. De derde kolom benoemt de bedragen uit het financieel jaarverslag.

## Organisatie

In de organisatorische inrichting van de Natuurlijke Geboortezorg en de Natuurlijke Kraamzorg zijn in dit cursusjaar 2022-2023 geen veranderingen geweest.

Samenstelling van het bestuur in 2022-2023

E.P. (Edmond) Schoorel, voorzitter

E. (Edith) Minnaar, secretaris

M. (Maud) van der Knaap, penningmeester

K. (Kapinga) Mwamba, toehorend lid

S. (Stephan) Jordan, toehorend lid

M. (Maria) Bom, directeur/gevolmachtigde

## Huisvesting

Verhuizing naar de Bilt. De onzekerheid over het kunnen blijven huren in Helicon in Zeist en de geluidsoverlast die daar regelmatig speelde heeft ons doen uitkijken naar een nieuwe locatie voor de opleiding. Deze moest in het centrum van het land zijn en met auto en openbaar vervoer goed bereikbaar. Onze voorkeur ging uit naar het combineren van onze opleidingslocatie met andere opleidingen in het antroposofische werkveld. We hebben ons daarop georiënteerd in verschillende gesprekken, maar dat heeft niet tot resultaat geleid. We hebben een prima locatie gevonden in Centrum de Linde ([www.centrumdelinde.nl](http://www.centrumdelinde.nl)). We kunnen daar naar behoefte van een of twee ruimtes gebruik maken en we hebben een goede faciliteit om de spullen op te bergen. De ruimtes zijn zeer neutraal, om niet te zeggen kaal, ingericht. Voor de cursus kan beginnen zijn we bezig met aankleden'.

## Administratie

Ferdinand Zanda van **Frealise It** heeft in de afgelopen jaren een administratiesysteem voor het Bureau opgezet. Dat is door hem telkens aangepast aan de nieuwe functionaliteiten zoals facturatie, lidmaatschappen, planning en persoonlijke accounts, die geadmistreerd moesten worden. Al met al is het een behoorlijk complex systeem geworden ten behoeve van heel veel activiteiten voor relatief weinig deelnemers. In het traject van overwegingen over de nieuwe website (zie hieronder) hebben we ook onderzocht of een kant-en-klaar pakket het huidige systeem zou kunnen vervangen. De uitkomst is geweest dat dat veel geld gaat kosten en waarschijnlijk weinig verbetering oplevert. Hulde aan Ferdinand en we laten het voorlopig zo.

Intussen is het wel noodzakelijk dat het huidige systeem ook door iemand anders dan Maria kan worden gebruikt. Maria Bom heeft daar met Regien van der Velden aan gewerkt. De 'gebruiksaanwijzing' zal in het komende cursusjaar worden geschreven.

## Website

In het najaar van 2022 haperde de inmiddels bijna 8 jaar oude website. Dat was aanleiding om ons te bezinnen op vernieuwing. Er is een werkgroep ingesteld waarin vanuit het bestuur Stephan Jordan, Kapinga Mwamba en Edmond Schoorel plaatshebben en vanuit het dagelijks werk Maria Bom. We waren er snel uit, dat we de prioriteit geven aan een vernieuwde website, die zich speciaal richt op de gebruikers van de Natuurlijke Kraamzorg: de ouders. Voor hen is de huidige website onvoldoende toegankelijk. In de huidige website moeten de ouders zich een weg zoeken tussen de informatie voor de professionals.

We zijn in zee gegaan met bureau Stip en we verwachten in de loop van het komende cursusjaar de nieuwe website te kunnen lanceren. We denken veel beeldmateriaal te gaan gebruiken, onder andere korte video's. Ook ligt het in de bedoeling om de webshop uit te breiden, met onder andere kraampakketten.

## Terugblik en vooruitblik

Het cursusjaar begon met een schrik, doordat Maria Bom in de zomervakantie ziek was geworden. Het was onduidelijk of en wanneer ze de leiding van de opleiding zou kunnen hervatten. Uiteindelijk is alleen de eerste les door iemand anders opgevangen. Daarna heeft Maria met het oude élan haar rol opgepakt. Het was een gelukkige bijkomstigheid dat ze twee onderwijsassistenten had in de personen van Anne Geels en Liesbeth de Bruijn.

We zijn aan het inzetten op toekomstbestendigheid van de opleiding Natuurlijke Kraamzorg. Dat betekent dat bepaalde taken en rollen overdraagbaar moeten kunnen worden. Ook moet de (financiële) administratie zo worden aangepast dat ook iemand anders ermee uit de voeten kan.

Het voorbereiden van een nieuwe website, speciaal gericht op ouders, is in volle gang. We verwachten in het komende cursusjaar de nieuwe website te kunnen lanceren. Het ligt in de bedoeling om via de website ook producten te gaan verkopen, die vanuit de werkgroep materialen een keurmerk hebben gekregen. Dan is de oude website aan de beurt. Die zal opnieuw worden ingericht, voor zover nodig, en zich richten op professionals.

We zien ernaar uit om de volledige opleiding NK1 als In-company opleiding bij Kraambureau De Kraamwolk in Veenendaal te gaan geven en we zijn benieuwd wat de impact daarvan zal zijn op het verder ontwikkelen van de Natuurlijke Geboortezorg.